

Semestrální práce-slovníkové heslo, úvaha

Populární kultura, zkráceně **popkultura** je soubor produktů, myšlenek a životních postojů, která jsou zaujímana jednotlivými individui nebo skupinami individuí v každodenním životě a jsou společností považována za část hlavního kulturně-společenského proudu. Pomocí artefaktů denní potřeby (například krabička cigaret), nebo pomocí způsobu chování (způsob oblékání, stravování) tak vyjadřuje určitá komunita svoji identitu. Často bývá tento pojem spjat s rozvojem masových medií.^{1,2} Pojem popkultura historicky vznikl v 19. století a původně byl spojován s nižšími třídami ve smyslu „kultura prostého lidu“.³ V současnosti je tento výraz vnímán spíše jako kultura určená pro většinovou společnost a to často i v pejorativním smyslu slova. Bývá také spojován s pojmem masová kultura, kdy však některými uměnovědnými teoretiky bývá vnímán jako něco zcela odlišného. Pojem masová kultura bývá spojován spíše s bývalým Sovětským svazem a zeměmi bývalého východního bloku, jako způsob formování většinového vkusu společnosti, kdežto popkultura je vnímána jako kultura kapitalistické části světa.⁴ Za opak popkultury bývá považován folklór, neboli kultura lidová, která bývá chápána jako spontánní individuální nebo kolektivní výtvor.¹

Hipster-subkultura nebo popkultura?

Vladimír 518, autor kritiky opěvované knihy *Kmeny*⁵, se mezi ostatními městskými subkulturami zabývá také subkulturou v poslední době velmi populární a ve všech pádech skloňovanou-hipstery. Tato městská subkultura není mezi ostatními žádným nováčkem, ač by se to tak podle množství odkazů na internetu a pozornosti tištěných (i jiných) médií mohlo zdát. Namísto předpovídaného ústupu do pozadí, nebo dokonce úplného vymizení, se tato subkultura spíše „pomnožila“ a její stoupenci zabírají prostor v komunální politice, médiích a vyvolávají tak dojem, že hipsterem je v dnešní době téměř každý. Nasnadě je tak otázka, zda se z této rádobý nonkonformní subkultury nestala spíše popkultura?

Jak takového hipstera poznáme? Na internetu je možné najít velké množství stránek, které ochotně poradí, jak se pravým hipsterem stát. Pokud se zaměříme nejdříve na vnější

¹ VOLEK, Jaromír. Populární kultura. Revue pro média [online]. 2001, č. 1 [cit. 2014-10-12]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/popularni_kultura.htm

² The Sage Dictionary of Cultural Studies. The Sage Dictionary of Cultural Studies. 2004. ISBN 9780761973409.

³ Per Adam Siljeström, *The educational institutions of the United States, their character and organization*, J. Chapman, 1853, p. 243: „Influence of European emigration on the state of civilization in the United States: Statistics of popular culture in America“. John Morley presented an address *On Popular Culture* at the town hall of Birmingham in 1876, dealing with the education of the lower classes.

⁴ PLENCNER, Alexander. Masová kultúra a pop-kultúra ako systémy kultúry. In GAŽOVÁ, Viera; SLUŠNÁ, Zuzana. *Kultúra a rôznorodosť kultúrneho*. Bratislava : PEEM, 2005. S. 181-205.

⁵ 518., Vladimír. *Kmeny: [současné městské subkultury]*. 1. vyd. Editor Karel Veselý. V Praze: Yinachi, 2011, 517 s. ISBN 978-809-0473-539.

obal, měl by správný hipster nosit velmi úzké džíny, oblékat a obouvat se ve stylu vintage, nosit brýle s co největšími obroučkami. Celý na pohled odbytý outfit (i když jeho výběr zabere značné množství času) je také třeba doplnit androgynním účesem a u pánů i nezbytným plnovousem nebo knírkem. Ideálním dopravním prostředkem, kterým se hipster pohybuje po městě je obouchané retro kolo, nejlépe s košíkem na předních řídítkách, do kterého je často uložen nákup sestávající z bio, fairtrade nebo farmářských potravin. Ze značkového batohu hipster v kavárně obvykle vytahuje krom nezbytného Kerouaka také stále oblíbenější iPad nebo iPhone.⁶

Ještě před několika lety se hipsteři rekrutovali převážně z řad studentů vysokých škol (nejvíce filozofické fakulty), umělců a kavárenských intelektuálů. Hipsterství spočívalo především v tom, že jeho stoupenci odmítali cokoliv manstreemového, což zahrnuje poslech nezávislých kapel, způsob oblékání, dopravy, stravování...zkrátka cokoliv nekonzumního. V okamžiku, kdy se ale nekonzumní styl stane konzumním, je jím podle hipstera zapotřebí začít okamžitě opovrhovat. Proto se vracím k otázce z názvu této úvahy. Je v dnešní době tento směr stále ještě nekonformní subkulturou, nebo už se stal mainstreamem a je tedy podle smýšlení hipsterské komunity „mrtvý“?⁷

Ačkoliv jsme, podle mého názoru v dnešní době, především v oblasti médií a kultury bombardováni přemírou všeho hipsterského, stále k této větvi městské kulturní džungle chovám značné sympatie. I když se tato subkultura v posledních letech stala opravdu spíše popkulturou, ráda zajdu do příjemných kaváren, kde se hipsteři scházejí, nakoupím fairtrade produkty v krámcích kolem Filozofické fakulty a kouknu po doporučení kamaráda (hipstera, jak jinak) na nový nezávislý film v univerzitním kině. A přiznám se, že na většinu hipsterů se mi tak nějak dobře kouká...

Použité zdroje:

- 1) VOLEK, Jaromír. Populární kultura. Revue pro média [online]. 2001, č. 1 [cit. 2014-10-12]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/popularni_kultura.htm
- 2) The Sage Dictionary of Cultural Studies. The Sage Dictionary of Cultural Studies. 2004. ISBN 9780761973409.
- 3) Per Adam Siljeström, *The educational institutions of the United States, their character and organization*, J. Chapman, 1853, p. 243: „Influence of European emigration on the state of civilization in the United States: Statistics of popular culture in America“. John Morley presented an address *On Popular Culture* at the town hall of Birmingham in 1876, dealing with the education of the lower classes.

⁶ How to be a hipster. *WikiHow: to do anything* [online]. 2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://www.wikihow.com/Be-a-Hipster>

⁷ KADLECOVÁ, Kateřina. Je třeba zabít hipstera?. *Reflex: společenský týdeník*. Praha: Ringier ČR, 2014, č. 50, s. 26-32.

- 4) PLENCNER, Alexander. Masová kultúra a pop-kultúra ako systémy kultúry. In GAŽOVÁ, Viera; SLUŠNÁ, Zuzana. *Kultúra a rôznorodosť kultúrneho*. Bratislava : PEEM, 2005. S. 181-205.
- 5) 518,, Vladimír. *Kmeny: [současné mestské subkultury]*. 1. vyd. Editor Karel Veselý. V Praze: Yinachi, 2011, 517 s. ISBN 978-809-0473-539.
- 6) How to be a hipster. *WikiHow: to do anything* [online]. 2014 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: <http://www.wikihow.com/Be-a-Hipster>
- 7) KADLECOVÁ, Kateřina. Je třeba zabít hipstera?. *Reflex: společenský týdeník*. Praha: Ringier ČR, 2014, č. 50, s. 26-32.